

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı **İbrahim YUMAKLI** tarafından yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Ediz ÜN
Edirne Milletvekili

Küresel ölçekte artan jeopolitik riskler ve enerji arzına yönelik tehditler, tarımsal üretimin en kritik girdileri olan mazot, gübre ve tarımsal sanayide kullanılan plastik hammaddelerin maliyetlerini doğrudan etkilemektedir. Özellikle ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırıları sonrasında Hürmüz Boğazı'nda yaşanan kapanma ve arz daralması, enerji ve petrokimya piyasalarında ciddi dalgalanmalara yol açmıştır.

Bu gelişmelerin yansıması olarak; Türkiye Ziraat Odaları Birliği verilerine göre, ülkemizde son bir yılda mazot fiyatlarında %58, gübre fiyatlarında %48 ila %62 arasında, piyasa verilerine göre de tarımsal plastik ürünlerde ise yaklaşık %50 oranında artış yaşanmıştır.

Türkiye'nin halihazırda yüksek seyreden gıda enflasyonu dikkate alındığında, söz konusu maliyet artışlarının üretim ve tüketim zincirinin tamamına yansarak fiyat baskısını daha da artıracığı öngörülmektedir. Nitekim ülkemiz, gıda enflasyonunda Avrupa ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında birinci sıradadır.

Bu çerçevede, hem mevcut fiyat artışlarının boyutunun şeffaf biçimde ortaya konulması hem de tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından kamu desteklerinin yeterliliğinin değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Öte yandan, küresel gübre tedarik zincirinde yaşanan kırılmalar, enerji maliyetleri ve ithalata bağımlı üretim yapısı Türkiye açısından stratejik riskler barındırmaktadır. Bu nedenle, yalnızca mevcut durumun değil, olası kriz senaryolarına karşı hazırlık düzeyinin de açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

SORULAR

1. Tarım ve Orman Bakanlığının piyasa takibi kapsamında; gübre, mazot ve tarımsal plastik ürünlerde 28 Şubat 2026 – 28 Mart 2026 tarihleri arasında yaşanan fiyat değişimleri kalem kalem nedir? Bu artış oranları, aynı dönemde uluslararası piyasalardaki artışlarla karşılaştırıldığında Türkiye'de daha yüksek ise bunun gerekçesi nedir?
2. Aynı ürün gruplarında 28 Şubat 2026 tarihinden bu soru önergesine verilecek cevap tarihine kadar geçen sürede oluşan fiyat değişimleri nedir? Bu süreçte kamu tarafından herhangi bir fiyat dengeleme mekanizması devreye alınmış mıdır?

3. Gübre, mazot ve tarımsal plastik girdilerinde 28 Şubat 2025 – 28 Şubat 2026 dönemindeki yıllık artış oranları nedir? Bu artışların üretici maliyetlerine ve ürün bazında çiftçi gelirine etkisi Bakanlık tarafından analiz edilmiş midir?
4. 2026 yılı tarımsal destekleme politikaları kapsamında verilen temel destek paketi içinde mazot ve gübre destek tutarları ne kadardır? Açıklanan desteklerin, son bir yıldaki maliyet artışları karşısında reel olarak gerilediği doğru mudur? Bu kapsamda Hazine ve Maliye Bakanlığı ile ek bütçe veya destek artışı konusunda bir çalışma yürütülmüş müdür?
5. Türkiye'nin 2025 yılında Hürmüz Boğazı'na kıyısı bulunan ülkelerden gerçekleştirdiği gübre ithalatı ülke bazında ne kadardır? Bu ülkelerden yapılan ithalat, toplam gübre ithalatımızın yüzde kaçını oluşturmaktadır?
6. Türkiye'nin 2025 yılı toplam gübre ithalat miktarı ile bu ithalat için ödenen toplam tutar (ABD doları ve Türk lirası cinsinden) ne kadardır? En fazla ithalat yapılan ilk 5 ülke hangileridir ve bu ülkelere yapılan ödeme tutarları ne kadardır?
7. Türkiye gübre sanayisinin 2025 yılı itibarıyla toplam üretim kapasitesi ne kadardır? Bu kapasitenin ne kadarı kullanılmaktadır? Üretimde kullanılan hammaddenin yüzde kaç yerli, yüzde kaç ithal kaynaklardan karşılanmaktadır?
8. Gübretaş'ın %50 ortak olduğu Razi Petrokimya üzerinden Türkiye'ye düzenli gübre tedariki sağlanmakta mıdır? Bu ortaklığın mevcut durumu nedir ve son üç yılda Türkiye'ye sağladığı ürün miktarı ne kadardır?
9. Hürmüz Boğazı'nda yaşanan kriz dikkate alındığında; Türkiye'nin tarımsal üretimde kullandığı mazot ve gübrenin arz güvenliğine ilişkin bir "acil durum eylem planı" bulunmakta mıdır? Varsa bu plan hangi senaryolara göre hazırlanmıştır?
10. Küresel enerji fiyatlarındaki artışın gübre üretim maliyetlerine doğrudan etkisi göz önüne alındığında, Türkiye'nin yerli gübre üretimini artırmaya yönelik orta ve uzun vadeli bir stratejisi var mıdır?
11. Türkiye'de tarımsal üretimde kullanılan girdilerin büyük ölçüde ithalata bağlı olduğu dikkate alındığında, bu bağımlılığı azaltmaya yönelik somut hedefler ve takvim belirlenmiş midir?
12. Gıda enflasyonunun mevcut seyri dikkate alındığında, tarımsal girdi maliyetlerindeki artışın tüketici fiyatlarına yansımaları sınırlamak amacıyla Bakanlık tarafından alınan veya alınması planlanan tedbirler nelerdir?
13. Türkiye'nin stratejik gübre ve tarımsal girdi stok politikası bulunmakta mıdır? Olası küresel krizlerde kaç aylık ihtiyacı karşılayacak stok kapasitesi mevcuttur?
14. Uluslararası piyasalarda yaşanan arz daralmalarının devam etmesi halinde, çiftçilerin üretimden çekilmesini önlemek için doğrudan gelir desteği veya sübvansiyon artırımı planlanmakta mıdır?
15. ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırıları sonrasında küresel enerji ve tarımsal girdi piyasalarında yaşanan dalgalanmalara karşı; başta Çin, Hindistan, Avustralya, Japonya, Rusya, Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere, İspanya, ABD, Kanada, Brezilya ve Arjantin olmak üzere tarımsal üretimde öne çıkan ülkelerde çiftçilerin korunmasına yönelik hangi somut tedbirler alınmıştır?